

18. Planimetria

Planimetria = geometria v rovine

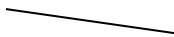
- **bod**: bezrozmerný útvar A
- **priamka**: AB – určená 2 bodmi (nemá začiatok ani koniec)

- **polpriamka**: AB – určená 2 bodmi (má začiatok a nemá koniec)

- **úsečka**: AB – je prienikom polpriamky AB s polpriamkou BA
– je ohraničená 2 bodmi A, B (má začiatok aj koniec)

- **rovina**: $\rho = ABC$ (alebo zapisujeme ako α, β, χ) – určená minimálne 3 bodmi, ktoré sú nekolineárne

- **polrovina**: pD – určená hraničnou priamkou a bodom, ktorý neleží na priamke

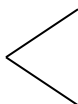
- ak by bola určená 3 bodmi: označujeme BCA
- najprv zapisujeme body z hraničnej priamky

- **opačná polrovina k pD** – je opačnou polrovinou k polrovine pD

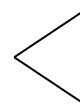
Uhol

konvexný: do 180°

$\angle AVB$ je prienikom dvoch polrovín: $\angle AVB = \mapsto AVB \cap \mapsto VBA$

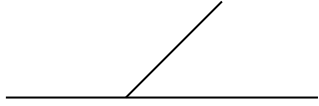
nekonvexný: nad 180°

$\angle AVB$ je zjednotením polrovín opačných k polrovinám

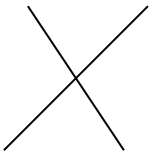
- veľkosť uhla v planimetrii udávame spravidla v stupňoch ($^{\circ}$), minútach ($'$) a sekundách ($''$)
 $1^{\circ} = 60' = 60 \cdot 60''$

Susedné uhly - ležia na jednej priamke a majú jedno spoločné rameno
 - ich súčet ($\alpha + \beta$) je priamy uhol

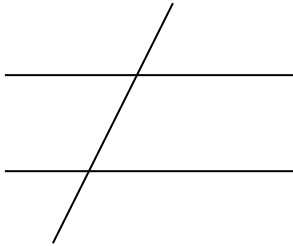
$$\alpha + \beta = 180^{\circ}$$

Vrcholové uhly - majú spoločný vrchol a ležia na opačných polpriamkach
 - majú zhodné veľkosti

$$\alpha = \beta$$

Súhlasné uhly - majú jedno spoločné rameno a druhé rameno leží v tej istej polrovine (rovnobežné priamky)
 - zhodná veľkosť

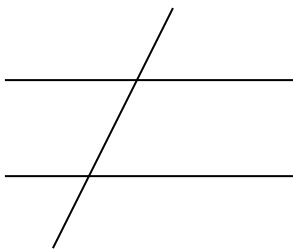
$$p \parallel q$$

$$\alpha = \beta$$

$$p \parallel q$$

$$\alpha \neq \beta$$

Striedavé uhly - majú jedno spoločné rameno a druhé rameno leží v opačnej polrovine (rovnobežné priamky)
 - zhodná veľkosť

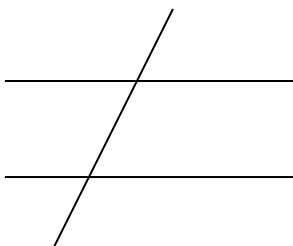
$$p \parallel q$$

$$\alpha = \beta$$

$$p \parallel q$$

$$\alpha \neq \beta$$

Priľahlé uhly - majú jedno spoločné rameno a druhé rameno leží v tej istej polrovine (rovnobežné priamky)
 - ich súčet ($\alpha + \beta$) je priamy uhol

$$p \parallel q$$

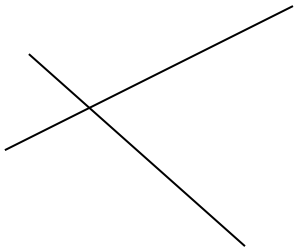
$$\alpha + \beta = 180^{\circ}$$

Os úsečky: $o_{AB} = \{ \forall X \in \rho, |XA| = |XB| \}$

- množina všetkých bodov X v roviny rovnako vzdialených od krajných

bodov úsečky

Os uhla: $o = \{\forall X \in \rho, |X, VA| = |X, VB|\}$

- množina všetkých bodov X v rovine, ktoré sú rovnako vzdialené od oboch ramien uhla

Uhly v kružniciach

- body A, B sú bodmi kružnice
- ω je stredový uhol, jeho vrchol sa nachádza v strede kružnice
- α je obvodový uhol, jeho vrchol sa nachádza na kružnici (všetky obvodové uhly prislúchajúce oblúku AB sú rovnaké)

$$\omega = 2\alpha$$

- ak body A, B ležia na priemere kružnice, potom obvodový uhol má 90° a stredový uhol má 180°

Uhly v mnohouholníkoch

- trojuholník: $\alpha + \beta + \gamma = 180^\circ$
- štvoruholník: $\alpha + \beta + \gamma + \delta = 360^\circ$
- mnohouholník: $s_n = (n - 2) \cdot 180^\circ$, **n** je počet vrcholov

- počet uhlov n-uholníka je n, ale niektoré uhly spočítavame 2x, preto $180^\circ \cdot (n-2)$

Tetivový štvoruholník

- ak sa mu dá opísať kružnica
- $$2\alpha + 2\gamma = 360^\circ$$
- $$\alpha + \gamma = 180^\circ$$

Dotýčnicový štvoruholník

- ak sa mu dá vpísať kružnica
- $$|AB| + |CD| = |AD| + |BC|$$
- súčet protiľahlých strán je rovnaký

$$L: r + s + x + y$$

$$P: s + y + x + r$$

$$L = P$$

- každý dotyčnicový rovnobežník je kosoštvorec (jedinému sa dá vpísať kružnica)